

MARIBORSKI VEČERNIK JUTRA

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglasa
se sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

3+2=3

Ozrino se kamorkoli, pa bilo celó v pravkaršnje do črepinj zdrobljeno socialno življenje, — oni zakon, ki edini nudi pogoje zgodovinskemu razvoju, se uveljavlja vselej in prav povsod, čeprav se zdi, da je že davno pokopan. Zakon vzajemnosti je nepremagljiv.

Čimbolj pa pronica naše vsestransko izživiljanje in uveljavljanje preko ozkih domačih meja in čim večji je obseg naših potreb, tem bolj smo navezani drug na drugega, tem bližje smo si drug drugemu. Interesi nas lahko po eni do neke mere razdvajajo, a istočasno in mogoče neopazno po drugi zblizujejo. To je nujnost zakona vzajemnosti, nujnost težnje v življenje, razvoj, napredek.

Poldrugo stoletje sem je zaplula zgodovina v smer rastočih davitev in obremenitev nižjih socialnih plasti po upravnih celicah: občinah, deželah, državah, ki jim jih naprtijo neposredno ali posredno. Ta telesa morajo kriti svoje skupne potrebne socialnega značaja in poskušati vire — v tej ali oni obliki — davski, davščine, takse — pri svojih članih. To je razumljivo, je bilo in bo vse do tlej, dokler bo živ zakon vzajemnosti.

Pri tem pa gre za dve važni vprašanji: Ali so te davitve pravično odmerjene, to je: so li v pravem sorazmerju z gospodarsko zmoglostjo obdavčenih; drugič: Če niso, — je li splošno koristno, če se davčni vijak s silo zajeda v meso teh plasti, oziroma koliko časa more še vršiti svoje »uspešno« delo?

Prav je, da so tudi v tem pogledu nepremične naravne norme, ki počasi, a sigurno križajo in preperejo obsedenost pozitivnih norm ali zakonov. Pravkar so države na koncu slepe ulice nenormalnih davčnih obremenitev, ki jih moremo brati pod vsemi mogočimi naslovi; in to skrbi ministre, narodne gospodarje, sociologe in prav tako tudi davkoplačevalce. Zgodovina takega davčnega navijanja iz prejšnjih stoletij nam nudi dokaze, da more to izzvati zelo težke posledice.

Nedavno se je bavil s tem vprašanjem francoski publicist Lauzanne v »Mati-nu«, kjer je razmotril o davčni formuli kot resničnem rezultatu davčnih ukrepov iz preteklosti: $100 - 8 = 102$, $3 + 2 = 3$, $3 - 1 = 6$. Resničnost teh formul podkrepuje s temi izjavami:

Upravitelji državnih financ naj uvažujejo, da ima davčno-obvezna moč svoje meje. To nas uči Anglija iz l. 1840. Da uravnovesi svoj proračun je nalagala vedno večje davke, večala stare, uvajala takse in carine itd. Toda položaj se je slabšal. Končno je Peel poročal parlamentu, da je ta praksa neuspešna in bo treba zahtevati namesto več — manj. Tako da bodo dobili več.

Uvidevni in praktični Anglež je torej odpravil ali znižal takso na 700 vrst blaga, kar je znašalo osem odstotkov državnega proračuna. Državna blagajna je res žela uspeh: dohodki so dva odstotka nad prejšnje. Torej formula: $100 - 8 = 102$. Takrat so v Angliji pobirali 1,90 franka davka in carine, leta 1841, pa so carino znižali za 1,25 franka. In kaj je bila posledica? Ker je konzum v istem letu narasel dvajsetkratno, so se temu primerno dvignili tudi državni dohodki.

Primer iz Francije: L. 1871. je skušal Thier povečati državne dohodke s povišanjem poštne od 0,15 na 0,25 franka. Ni imel uspeha, ker se je pisemski promet zmanjšal za polovico. Za ta neuspeh je Lauzanne nastavlil formulo $3 + 2 = 3$. Pozneje so znižali pristojbino na prejšnjih 0,15 in spet so se dohodki podvojili po formuli $3 - 1 = 6$.

Laval in Tardieu zapletena v zaroto!

PARIZ, 22. novembra. Najnovejša odkritja v razkrinkavanju desničarskih pučistov so pokazala, da je deset aretirancev pripadalo tajnemu direktoriju, ki naj bi s pomočjo zelo razpredene tajne organizacije izvršil državni udar in prevzel oblast v državi. Sedaj je tudi ugotovljeno, katere štiri osebe so vodilne pri tej zaroti. Znamenja kažejo tesne stike z desničarskim uporom dne 6. februarja 1936 in pa z razpuščenimi »Ognjenimi križarji«. Ni nobenega dvoma, da so v zaroto zapleteni ne samo Tardieu, Laval in De la Roque, ampak tudi številni svetovno znani finančni magnati. Celokupna organizacija zarote ter izgraditev podzemskih utrdb je stala ogromne zneske. Dokazano je, da so financiral zaroto Rotschild, Ford in nekateri drugi domači finančniki. Kar je zbudilo največjo pozornost, je dejstvo, da sta v celo zaroto zapletena tudi Laval in Tardieu. Potemtakem bi bil nedavni znani proces samo maska, s katero naj se levičarska vlada v pozornosti obrne k drugim stvarim in da se v javnosti napravi vtis nepremostljivih nasprotstev med posameznimi desničarskimi vodilnimi osebnostmi.

Usadna železniška katastrofa pri Sevilli: 49 mrtvih, 100 ranjenih

PARIZ, 22. novembra. Potem, ko je že general Queipo de Llano v svojem radijskem govoru sporočil vest o usodni železniški katastrofi v Andaluziji, ki je zahtevala veliko število človeških žrtev, se doznava sedaj nekatere podrobnosti o tej železniški nesreči. Nesreča se je pripetila na kolodvoru v Ala-

nisu v provinci Sevilla. Neki potniški vlak, v katerem so bili pretežno vojni ujetniki, je trčil v tovorni vlak. Razdejanje je bilo strahotno. Pretežna večina vagonov potniškega vlaka je bila v razvalinah. Doslej so izkopali 49 mrtvecev. Število ranjencev je preko 100.

Chamberlain v Berlin!

LONDON, 22. novembra. Povabilo, ki ga je pred odhodom v London predal lord Halifax nemškemu zunanjemu ministru Neurathu za poset Londona, smatra tukajšnji tisk kot ugodno znamenje za potek razgovorov lorda Halifaxa v

Berchtesgarnu in Berlinu. Nekateri listi napovedujejo celo, da bo Hitler povabil predsednika britanske vlade Chamberlaina v Nemčijo, vendar bi ta poset ne prišel v poštev pred pričetkom leta 1938.

Sovietska Rusija se pripravlja na vojno...

MOSKVA, 22. novembra. V svrhu pospešenega izobraževanja častnikov za sovjetsko vojsko, so se, kakor se doznava iz verodostojne strani, v severnem kavkaškem vojaškem področju, organizirali prvi tečajji za podčastnike. V teh tečajjih se lahko pripravijo v štirih ted-

nih na častniške izpite. Sledila bo organizacija ličnih tečajev tudi po drugih vojaških okrožjih. V inozemskih krogih smatrajo, da gre za splošno pospešen tempo pri oblikovanju in spopolnjevanju sovjetske vojske.

V Bruslju tajna pogajanja med Katalanci in frankovci

LONDON, 22. novembra. Vsi london-ski listi poročajo o tajnih pogajanjih med katalonsko vlado in generalom Franco. Listi trdijo, da so pogajanja zelo napredovala in stopila v resno razvojno

dobo. Pogajanja so v Bruslju in sicer med predsednikom katalonske vlade Companysom samim in predstavniki, ki jih je tjakaj poslal general Franco.

Konflikt Litvinov - Ježov

VARŠAVA 22. novembra. Tukajšnji listi prinašajo zelo zanimive vesti o novih aretacijah v vrstah sovjetske diplo-

Torej aut-aut: ali pomakniti davčno prakso na pravilno osnovo, ali pa — razočaranje. Tudi pri nas bi bilo treba tega uvaževanja.

macije. Opozarja se, da je nastal radi tega med Litvinom in notranjim komisarjem Ježovom težak konflikt, radi česar je položaj Litvinova precej omajen. Nekateri krogi računajo z umikom Litvinova in bo v tej zvezi najbrže odpoklican tudi pariški poslanik Potemkin.

Socialni obzornik

Vprašanje minimalnih mezd v gozdarski industriji. V Banjaluki se je na zahtevo industrijev vršila konferenca med zastopniki gozdarske industrije in delavstva. Konferenca se je bavila z novimi določbami o minimalnih mezdah v gozd. gospodarstvu v vrbaski banovini. Ban vrbaske banovine je z naredbo določil kot minimalno mezdo Din 2,75, zastopniki gozd. industrije pa so na konferenci zahtevali, naj se ta naredba spremeni in sicer naj bo minimalna mezda Din 2 za uro. Zastopnik delavstva je dejal, da delavstvo ne more sprejeti predloga industrijev, ker so se cene življenjskih potrebščin v zadnjem času dvignile za 24%, dočim znaša povišanje mezde z banovo uredbo samo 8%. Konferenca ni rodila nobenih uspehov, ker so zastopniki industrije in delavstva vztrajali pri omenjenih stališčih.

Samo še 237.000 brezposelnih je v Českoslovaški, to j: za 204.000 manj, kakor v preteklem letu ob tem času.

1 milijardo frankov je določila francoska vlada za zvišanje uradniških plač. Ta znesek bo krit iz prebitkov državnega proračuna.

Ženam, državnim uradnicam naj se vrnejo draginske doklade. »Ženski Pokret« je imel v sredo zvečer v Beogradu širši sestanek s članicami vseh profesionalnih organizacij v državi in samoupravni službi, ki so bile z uredbo o povračilu doklad z dne 1. oktobra pri svojih dohodkih prikrajšane. Istočasno so bile po vseh večjih mestih v državi podobne konference. Na sestanku v Beogradu je bila sprejeta obširna resolucija, v kateri zahtevajo ženske organizacije, naj se vrnejo ženam državnim uradnicam odvzete draginske doklade. Ta zahteva je tembolj upravičena, ker so se življenjske potrebščine v zadnjih mesecih občutno podražile. Ženam v državni in samoupravni službi naj bi se v celoti vrnil prejemki, ki so jih imele pred uredbo iz leta 1935. (Po »Slov. Narodu« št. 265.)

Brezposelnost v Nemčiji. Urad za posredovanje dela in zavarovanja proti brezposelnosti poroča, da je v mesecu septembru padla brezposelnost za celih 40.000 na 469.000 oseb. Tu niso vračunani oni brezposelni, ki so zaposleni pri zaslinih in javnih delih in ki so v delovnem taboru. Število brezposelnih delavcev ne izkazuje letos v septembru porasta, temveč baš obratno upadek za 30.000 oseb. Omenjeni urad pojasnjuje ta pojav s tem, da celotno število uradništva in delavstva zmanjšuje smrt in invalidnost letno za 50.000 oseb. Od omenjenega števila 469.000 brezposelnih pripada 157.000 oseb na one, ki niso popolnoma zmogni dela. Poročilo urada govori tudi o drugem važnem pojavu, in sicer, da je pri današnji brezposelnosti v Nemčiji zaposlenih veliko število inozemcev in število tega delavstva še narašča. Od lani se je povečalo to število tujega delavstva od 227.384 na 274.599 oseb, t. j. za 20,8%. Število inozemskega poljedelskega delavstva pa je naraslo od 55.653 na 64.976 oseb ali za 21,1%.

Dacujte za spomenik blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I Zedinitelja v Mariboru. Pisarna: Mestno poglavarstvo, Rotovski trg 1, soba št. 6a

Razredski

Skledo pomij v glavo

V št. 47 celjske »Nove dobe« beremo: »Burna trgateg grozdja v Zrečah. Dne 10. oktobra, to je en dan po obletnici smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je bila v gostilni gospodarske zadruge v Zrečah trgateg grozdja z veselico in godbo. Kolikor nam je znano, je bilo ta dan prepovedano prirejanje zabav. Sresko načelstvo v Konjicah baje ni izdalo dovoljenja. Ker pa je glavni funkcionar in šef gospodarske zadruge gosp. kaplan Radanović, so si gospodje pač kar sami izdali dovoljenje. Tudi na občini so šele po veselici prijavili veselico. To pa zaradi tega ker je na veselici prišlo do hudega pretepa. Pri tem pretepu so sodelovali celo takšni, ki so bili predlagani za učitelje telesne vzgoje in celo odborniki občine, izvoljeni na listi JRZ. Največja nesreča je pa bila za prireditelje, da je pomotoma dobil skledo pomij v glavo neki častiti gospod, ki se je tudi motal med pretepači in jih spravljali ven. Seveda na policijsko uro niso mislili. Vse je bilo veselo, tako da sta oba gospoda pozabila, kje so vrata iz gostilne, in tudi v nogah sta imela tak »fergift«, da jih skoraj niso več nesle. Če želijo gospodje, bomo pa še drugič bolj natanko pisali o tej zadevi, imamo mnogo materiala na razpolago. Pripomnimo še samo to, da v trgovini omenjene zadruge, kakor tudi v gostilni delajo prav dobre kupčije. Vse to vodi gosp. kaplan, ki je zaradi bolezni penzioniran, a je za kupčije še kar sposoben. Lokali naših trgovcev in gostilničarjev so prazni, davke morajo pa vseeno plačevati, čeprav dela zadruga največ kupčij.

Tedaj ni bilo pomislekov...

»Slab nasvet za preosnovno ljudske šole. Pod tem naslovom polemizira »Domovina« 4. X. z »Gorenjem« predvsem zaradi poučevanja srbohrvaščine, ki naj bi se poučevala po mnenju dopisnika v »Domoljubu« šele na višji stopnji. Pred vojno — pravi »Domovina« — se je ubijala v glavo nemščina otrokom na večrazrednih šolah že od III. razreda dalje. In tedaj niso imeli ljudje, ki imajo toliko pomislekov in izgovorov proti srbohrvaščini, nobenih pomislekov in nasprotstva proti temu.

Ni važno

»SLOVENE« ČITATELJEM:

V uvodniku štev. 265 a navaja »Slovenec« med drugim: »In vendar nekdo po teh vprašanjih po našem narodu zbira »pristaše« in vrta za »nasprotniki«. Ni važno, kaj sodiš o revščini v Halozah, ampak — ali se ti smilijo sirote v Španiji in na Kitajskem, dasi se prvo vprašanje tiče Slovenca, drugo pa človeka. Tudi ni važno, kaj sodiš o agrarnem vprašanju Prekmurja in koliko ga poznaš, ampak — agrarno vprašanje v Španiji, to je ločnica, po katerem se sodi, ali spadaš med demokrate ali med »fašiste«. Nekdo ta vprašanja peha naprej in jih sili v naše narodno telo in zdi se, da je ta »nekdo« tisti večni »oče laži«, ki je v zadnjih desetletjih dobil organizirano obliko in ki povsod hoče izzvati razdor, da bi potem razbite ude naroda zbral v svojo židovsko bisago.

CITATELJI »SLOVENCU«:

Lepo, ginljivo modrujete očka »Slovenec«. Poslušajte sedaj naše modrovanje: »Ni važno, kaj sodiš o revščini v Halozah, ampak — ali se ti smilijo sirote med zamorčki in misijončki, dasi se prvo vprašanje tiče Slovenca, drugo pa človeka. Tudi ni važno, kaj sodiš o agrarnem vprašanju v Prekmurju, ampak — agrarno vprašanje v Mehiki, vatičanske zadeve, bengalski zvonovi, romanja v Rim itd. Da, da očka »Slovenec«. Zakaj se niste spomnili tiste »lare resnice: Si tacuisses... Nekdo pač ta vprašanja peha naprej in jih sili v naše narodno telo in zdi se, da ta »nekdo« tisti... ki povsod hoče izzvati razdor, da bi potem razbite ude naroda zbral v svojo... bisago.« Se strinjamo!

Uganka

Črno-rdeče je, naočnike ima, pčiano je in pleše. Kdo je to?

(Iz Dr. polja.)

Kulturni razgledi

Otvoritev I. Umetnostnega tedna v Mariboru

VI. razstava »Brazde« v Kazini

Včerajšnja slovesna otvoritev VI. razstave kluba »Brazde« v velikih kazinskih dvorani je bila likratni svečan pričetek I. Umetnostnega tedna v Mariboru. Izredno številna kulturna publika s predstavniki vojaških, civilnih in cerkvenih oblastev ter raznih ustanov in korporacij z mestnim poveljnikom gen. Č. Stanovljivcem na čelu je povzdignila prirčno kulturno slavo, ki ga je s toplim, idejno prežetim pozdravnim uvodnim nagovorom otvoril dr. Ivan Šorli, predsednik Umetniškega kluba v Mariboru, iz katerega sredine je vzklila ideja tega I. Umetnostnega tedna v Mariboru. Otvoritelj kvalitetno prvovrstne razstave je opozarjal številne navzoče, da ne gre soditi razstave po merilih, ki so upravičena za ugodnejše okoliščine in večje narode, četudi se vendarle ob motrenju našega kulturnega snovanja usiljuje vtis, da so to stvaritve, ki se lahko dosežajo kvečjemu v sredini, kjer živi 15 do 20 milijonski narod. Toda tudi umetnost potrebuje napoja, kakor vse druge rožice na tem svetu. Rosa ne zadostja, je pa tudi dobra. Radi tega gre topla zahvala banovini in mariborski mestni občini, ki sta s primernim prispevkom porosila vzvišena stremeljenja mariborskih likovnih umetnikov, ki so se

s svojo šesto razstavo tako lepo in dostojno predstavili mariborskemu kulturnemu občinstvu. Z otvoritvene umetniške slovesnosti se je odposlala udanostna brzojavka Nj. Veličanstvu kralju Petru II., pozdravna brzojavka pa Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Sledil je ogled razstavljenih del, ki so zbujele splošno občudovanje in toplo priznanje. Skupno je razstavljenih 52 del, ki kažejo krepko rast, umetniški razmah in močan vzpon razstavljaljajočih likovnih umetnikov. Razstavili so svoja dela Franc Golob (4 lesoreze), Karel Jirak (11 olj), Ivan Kos (6 akvarelov in 4 olj), Albert Sirk (8 olj in 2 akvarela), Zoran Mušič (7 olj) ter Vladimir Stoviček (6 plaket in 3 kipi). Obširnejše strokovno poročilo objavimo v eni prihodnjih števil. Že sedaj pa lahko rečemo, da zaslужijo razstavljaljajoči umetniki vsestransko pohvalo in priznanje.

Razstava ostane odprta do 9. decembra in zaslужi, da se Mariborčan s posetom in odkupom razstavljenih umetnin oddolžijo našim mariborskim likovnim umetnikom.

Druga pomembna prireditev Umetnostnega tedna bo literarni večer v Ljudski univerzi v sredo 24. t. m.

Politična obzorje

Novi državni proračun predložen narodni skupščini

predvideva sledeče postavke:

Razdelitev državnih izdatkov:

1. vrhovna državna uprava:	
dvor	24.180.000 Din (—)
kraljevo namestništvo	4.200.000 Din (—)
senat	15.190.000 Din (+1.750.000 Din)
narodna skupščina	49.127.968 Din (+53.700 Din)
predsedstvo vlade	35.426.648 Din (+668.468 Din)
državni svet	4.015.573 Din (+190.135 Din)
glavna kontrola	11.472.064 Din (+611.671 Din)
civilna hiša	3.096.958 Din (+326.035 Din)
pisarna kraljevih redov	522.879 Din (+3.380 Din)
razni izdatki	27.856.328 Din (—)
2. Pokojnine:	1.018.716.200 Din (+2.716.200 Din)
3. Invalidnine:	103.490.835 Din (—)
4. Državni dolгови:	1.015.073.936 Din (—4.823.059 Din)
5. Ministrstvo pravde:	394.882.600 Din (+35.430.700)
6. Ministrstvo prosvete:	939.134.374 Din (+68.388.096 Din)
7. Ministrstvo zunanjih zadev:	153.918.865 Din (+7.239.683 Din)
8. Ministrstvo notranjih zadev:	242.633.429 Din (+20.596.857 Din)
poveljstvo žandarmerije:	358.523.740 Din (+42.282.709 Din)
9. Ministrstvo financ:	837.138.150 Din (+90.370.380 Din)
10. Ministrstvo vojske:	2.772.165.957 Din (+313.000.000 Din)
11. Ministrstvo za zgradbe:	215.245.536 Din (+41.421.591 Din)
12. Ministrstvo za promet:	42.335.993 Din (+12.301.460 Din)
gradnja železnic:	252.172.281 Din (+68.302.991 Din)
uprava drž. železnic:	2.206.842.982 Din (+307.941.606 Din)
rečna plovba:	94.744.938 Din (+2.331.628 Din)
13. Ministrstvo za pošte:	418.105.159 Din (+38.726.748 Din)
14. Ministrstvo za kmetijstvo:	126.481.469 Din (+16.538.357 Din)
15. Ministrstvo za trgovino:	51.580.828 Din (+6.500.000 Din)
16. Ministrstvo gozdov:	457.580.762 Din (+166.031.668 Din)
17. Ministrstvo soc. politike:	244.005.850 Din (+25.000.000)
18. Ministrstvo telesne vzgoje:	18.864.695 Din (+6.100.000 Din)
19. Rezervni krediti:	40.000.000 Din (—)
Skupno:	12.180.000.000 Din (+1.270.000.000 Din).

Spaetna gibanje

Zadnje faze tekmovanja za prvenstvo marib. okrožja

Čakovečki SK na drugem mestu v prvenstveni tabeli — Kdo bo tretji? ISSK Maribor ali SK Mura

Letošnje prvenstveno tekmovanje v mariborskem okrožju LNP gre h koncu. V Mariboru smo z nogometom končali že preteklo nedeljo, preostali pa sta še dve prvenstveni tekmi, in sicer med Čakovečkim SK in Gradjskim ter med Čakovečkim SK in SK Muro. Včeraj je bila na sporedu tekma med Čakovečkim SK in Gradjskim, ki se je vršila v Čakovcu, tako da je ostala le še tekma med

ČSK in Muro, ki se bo odigrala prihodnjo nedeljo v Čakovcu. Izid te tekme zanima predvsem tudi ISSK Maribor, kajti v slučaju neodločenega rezultata pride kot tretji tekmovalcev v ožje tekmovanje LNP, ki se prične meseca marca leta 1938. SK Mura. Sicer pa je v Čakovcu proti ČSK težko zmagati in je malo verjetno, da bi prišlo do že omenjenega stanja.

Do prihodnje nedelje pa je situacija v prvenstveni tabeli naslednja:

SK Železničar	10	6	1	3	31:23	13
Čakovečki SK	9	5	2	2	29:15	12
ISSK Maribor	10	6	0	4	35:21	12
SK Mura	9	5	1	3	28:15	11
SK Rapid	10	5	0	5	20:25	10
Gradjski	10	0	0	10	4:48	0

ČSK : Gradjski 4:0 (2:0)

Za tekmo med lokalnima rivaloma je vladalo precejšnje zanimanje. Zmagalo je moštvo, ki mu je zmaga po poteku igre pripadala. Oba nasprotnika sta igrala zelo fair ter je bila tekma tudi za oko lepa. Gradjski je igral zelo požrtvovalno, toda proti tehnični premoči nasprotnika so bili igralci brez moči. ČSK je imel svoje najboljše moči v zadnjih formacijah, prav tako tudi Gradjski. Rezultat ustreza v glavnem znanju obeh nasprotnikov, lahko pa bi bil še večji, če bi napadaleci ČSK znali izrabiti zrele situacije.

Tekmo je dobro sodil g. Nemec iz Maribora.

Ostale nogometne tekme

Celje: Olimp:Atletiki 1:0 (0:0).

Trbovlje: Amater:Celje 1:1. Tekma je bila v 35. minuti prvega polčasa radi incidentov prekinjena.

Ljubljana: Kranj:Reka 2:1, Mars:Slovan 5:1, Hermes:Jadran 6:1.

Zagreb: Nemzeti (Budimpešta):Hašk 1:0.

Beograd: Gradjski:BSK 2:0.

Tek Osvobojenja za Vahtarjev pokal

Razpis teka Osvobojenja skozi mesto Maribor, ki ga priredi sportni klub Železničar Maribor v sredo dne 1. decembra 1937 ob 10.30. uri za prehodni pokal tvrde Vahtar, v spomin narodnega borca »Toneta Vahtarja«. Start je točno ob 10.30 na Koroščevi ulici (pred bivšim igriščem ISSK Maribora). Proga vodi po Koroščevi ulici, Maistrovi ulici, Zrinjskega trga, Kolodvorski ulici, Aleksandrovi cesti do cilja na Trgu svobode. Skupna dolžina proge znaša caa 1810 m. Pravico starta imajo verificirani in neverificirani člani vseh v JLAS-u včlanjenih klubov, člani ostalih klubov, Sokoli, vojniki in dijaki — slovske narodnosti. Prijave brez prijavnine je poslati najkasneje do 30. t. m. do 12. na naslov: Vladimir Venuti, podružnica Celjske posojilnice, Maribor, Aleksandrova ulica 11. Upoštevale se bodo samo pism. prijave. Nagrade: zmagovalcem prejme prehodni pokal »Vahtarjev pokal«, ki ga brani g. Stefan Germovšek, SSK Maraton, Maribor. Ostalih pet placiranih tekmovalcev prejme častna darila, oziroma diplome. Vsi startajoči pa dobijo spominske trake. Častno pokroviteljstvo prireditve je prevzel g. mestnik poveljnik Maribor. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikih Jugoslovanskega lahkoatletskega Saveza. Prodaja nagrad zmagovalcem se vrši takoj po končanem teku na Trgu svobode. Tekmovanje se vrši v vsakem vremenu. — SK Železničar-Maribor.

Študentske novice

Knjižnica v Sokolskem domu. Zanimanje za lepe knjige v študentskih čim dalje bolj narašča. Javna knjižnica Sokolskega društva ima v primeri s prejšnjimi leti rekordno število obiskovalcev, zato je sedaj uvedla izposojanje knjig poleg srede in sobote od 17.—19. ure zvečer še v nedeljo od 10.—12. ure dopoldne. S tem bo omogočen obisk tudi tistim, ki jim med tednom ni bilo mogoče.

Ljutomerke novice

Prvi sneg smo dobili po vsej naši okoličnici v četrtek ponoči. Zapadlo ga je 3 cm. Volitve. Banska uprava je za 19. dec. razpisala volitve v novo občino Ljutomer, ki je nastala v zadnjih komasacijah občin.

Premestitev. V Mursko Soboto je premeščen iz Ljutomer prometni uradnik g. Marcel Košir. Odličnemu in priljubljenemu uradniku želimo na njegovem novem mestu obilo zadovoljstva. Premestitev je tudi prometnik Bogomir Replinger iz Radgone v Radeče.

Madina za mladino!

Zadnji čas je, da se prijavite za »Putnikov« zlet v Graz dne 25. novembra (četrtek) z luksuznim in kurjenim avtokarom. Izredna prilžnost za poset gledališča: gostujejo znane filmske in operne zvezde z Dunaja: Louse Kartousch, Friedl Czepa in Hanns Schott-Schöbinger v znani opereti »Zakaj lažeš Charlie?«. Vožnja in vizum le Din

Požigalec Koren — versko blazen?

Pred zaključkom dokaznega postopanja pa je Koren nenadoma zopet vse očitane mu požige priznal, razen enega in sicer dne 31. avgusta 1936 v Vrhlogi pri posestniku Štefanu Lahu. Podrobno je opisal, kako je na 24 poslopih zanejal požar. Dejal je, da je zažigal radi tega, da bi ljudem pomagal in da bi prišil do denarja, da bi si postavil lepša poslopja. Nato so bile zaslišane nekatere priče. Obtoženčeva žena je izpovedala, da je njen mož bil zelo pobožen in da je hodil vsako nedeljo v cerkev in k večernicam ter na misijone. Stalno je doma čital sveto pismo in čestokrat govoril o sodnem dnevu, ki da bo kmalu prišel. Mati obtoženega Korena je dejala, da je bil čudak in da ji je vedno pravil, naj se pripravlja na sodni dan. Posestnik Žunkovič, pri katerem je bil Koren pri požigu zasačen, je dejal, da je prišel kričnega večera k njemu naravnost od spovedi ter dejal, da mora sedaj delati pokoro. Drugi posestniki, ki so bili za-

»Rad bi imel tvoj foto« je naslov najbolj popularnejši pesmi iz nove češke operete »Pod to goro zeleno«. Je to pravi »šlager«, ki ga ponovno igrajo vsi orkestri. Ko ga pališ na odru, ga bo povzela tudi mariborska mladina ter ga žvižgala in prepevala. Nekoč so odmevali po ulicah dunajske popevke, danes pa so vzeli Če-

slisani, so izpovedali, da je bil Koren zelo pameten mož in da niso pri njem nikdar opazili, da bi bil duševno bolan. Naposled je predsednik senata prečital neko pismo, ki jo je obtoženi Koren napisal in v katerem pravi, da je opazil znamenja bližajočega se sodnega dne. Končno je sodni zdravnik dr. Zorjan podal svoje izvedniško mnenje, v smislu katerega slika Korena kot zelo nadarjenega človeka, ki je popolnoma zdrav, pač pa precej ciničen. Tudi ni našel pri njem nobenih znakov verske blaznosti. Sledila sta nato pledejeja državnega tožilca in branitelja ter je naposled Koren prosil predsednika senata, naj ga preiščejo še drugi zdravniki, češ da čuti da ni popolnoma zdrav. Senat se je nato umaknil k posvetovanju, ki je trajalo pol ure, nakar je predsednik senata s. o. s. dr. Turato razglasil sodbo, o čemur smo že poročali in v smislu katere je Josip Koren kriv, da je zanel 24 požarov in se obsodi na 15 let roblje ter na trajno izgubo častnih državljanskih pravic. Koren je sodbo mirno sprejel.

Umor na Koziem vrhu

Iz Marenberga nam poročajo, da je bil na Kozjem vrhu umorjen gostilničar Karel Rozman. Orožniki vršijo temeljite polzvedbe. Ob zaključku lista nam po drobnosti zločina še niso znane.

Študentske novice

V Ljudski univerzi predava v četrtletu 25. t. m. g. dr. F. Vatovec o gospodarskih ozadjih sodobnih političnih dogodkov. Predavanje bodo pojasnjevale tudi številne zanimive slike.

Terenske novice

Proslava ujedinjenja. Da ustreže splošni želji članstva in krajevnim prilikam proslavi letos Sokolsko društvo dan ujedinjenja že na predvečer 30. nov. po predpisanem vzporedi s primernimi dekoracijami, recitacijami in pevskimi točkami, katere bo izvajal naš priljubljeni pevski zbor »Radosti«, ki bo istotako sodeloval pri krstni predstavi Mohorjevega »Rešenja«. K proslavi so vabljena tudi vsa druga društva. Zdravo!

Zadnje telefonične vesti

Ježov vdrl s člani GPU v zunanji komisariat in stikal po predalih Litvinova

LONDON, 22. novembra. »Daily Express« objavlja senzacionalna poročila iz Moskve v zvezi s podtalno borbo med

Litvinovom na eni in Ježovom kot diktatorjem Čeke na drugi strani. Ježov je dal, kakor znano, aretirati nekatere sovjetske poslanike radi suma, da so skupno z Litvinovom delovali proti Stalinu. Sedaj je sledila druga faza. Včeraj v nedeljo je dal Ježov v svojstvu šefa GPU obkrožiti zunanji komisariat z oddelkom GPU, nakar je sledila preiskava po zanesljivih uradnikih. Stanovanje in pisarniški prostori Litvinova so bili preiskani od 6. zjutraj do 20. ure. Zaplenjeni so bili številni dokumenti, ki jih je proučil sam Ježov in nekateri eksperti GPU. Radi tega postopanja je Litvinov, ki je še prost, najostreje protestiral pri Stalinu, ki pa je, kakor zatrjuje navedeni list, Litvinovu klinično odgovoril, da se mu menda ni treba ničesar bati, če je tako pošten, kakor pravi.

Halifax bo jutri poročal v kronskega svetu

BERLIN, 22. novembra. Lord Halifax, ki se je sinoči vrnil v London, je včeraj dopoldne sprejel dopisnike angleških listov, katerim je povdarjal, da so bili razgovori z nemškimi državniki izključno informativnega značaja. Upati je, da bodo ti razgovori odprli vrata k razčiščenju nemško angleške atmosfere. Halifax je pri tem pohvalno omenjal dostojnost zadržanja angleškega ter nem-

škega časopisja. Pripomnil je, da ne more glede vsebine razgovorov s Hitlerjem, ki so bili najpripravejši, ničesar povedati, predno ne poroča predsedniku vlade Chamberlainu. Jutri je v Londonu kronski svet, na katerem bo Halifax poročal o svojih razgovorih z nemškimi državniki. Prav tako bo poročal o poteku teh razgovorov na seji britanske Vlade v sredo.

Ptujске novice

Aktivni in rezervni oficirji ptujske garnizije bodo priredili v proslavo rojstnega dne Nj. V. Kraljice Matere Marije svečano zabavo dne 9. januarja 1938 v prostorih svojega doma.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Ptuj priredi dne 8. januarja 1938, ob priliki 15letnice obstoja svoj »Elitni akademski ples«, na kar cenj. javnost že sedaj opozarjamo.

Zadružna elektrarna v Ptuj je pokrenila v zvezi z elektrarno Fale akcijo, da se elektrificira tudi okolica Ptuja. Tekom 5 mesecev je bilo dovršeno krajevno omrežje za Sv. Vid pri Ptuj, ki je v četrtek, dne 18. t. m. zažarel prvič v električni luči. Ta dogodek je bil združen z malim slavljem. V imenu pripravljalnega odbora pri Sv. Vidu je g. Klenovšek pozdravil goste iz Ptuja, med katerimi so bili mestni načelnik iz Ptuja dr. Remec, banov. svetnik dr. Visenjak,

zastopnik Fale inž. Gregorič, člani načelstva in nadzorstva zadružne elektrarne na Ptuj s predsednikom dr. Fermevcem. Trg Sv. Vida je bil že v popolni zimski temi, le pred kapelico sredi trga je brlela starodavna leščerba. Ko je po omenjenem pozdravu mala llovškova izročila predsedniku dr. Fermevcu šopek nageljnov in vrgla leščerbo ob tla, je zasvetila prvokrat električna luč. Ko je zadonela koračnica iz ojačevalca, so se gostje podali v okusno okrašeno llovškovo dvorano, kjer so bili razni govori. Doslej so priklopljene vse hiše trga Sv. Vid, sledi pa postopoma elektrifikacija vasi Pobrežje pri Ptuj, Hajdine in pozneje tudi levega dr. bregu. Ravno pri tej akciji se je pokazalo kot edino pravilno, da se vrši elektrifikacija na zadružni podlagi. Ptujška zadružna elektrarna je nedvomno ena najmočnejših električnih zadrug v državi.

V zvezi z grozotnim ubijstvom staršev Franca Znidariča iz Muretinec, ki je še vsem v spominu, so v soboto dne 20.

t. m. aretirali tudi Znidaričevo ženo ter jo odvedli v sodne zapore v Ptuj, odkoder jo bodo prepeljali v mariborske sodne zapore.

Razne vesti

Senat se sestane k pordnevnemu zasedanju v ponedeljek 29. t. m.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je sprejel v svojem kabinetu v zun. ministrstvu drugega podstorešino Sokoła kraljevine Jugoslavije Dj. Panukovića.

Umrli je v Ljubljani Albin Prepeluh, znani novinar, publicist in javni delavec. Svetal mu spomin!

Novi poveljnik Beograda je armijski general Peter Kosič. Je zelo sposoben častnik široke kulture, ki ima odlično kvalifikacijo za najvišja mesta v vojski.

Razbojnika Urbanca so včeraj popoldne pripeljali iz Kostanjevice v zapore novomeškega okrožnega sodišča.

Železnica Varaždin - Ptuj. V Varaždinu se mudi posebna železniška komisija, v kateri so zastopniki prometnega ministrstva zagrebške železniške direkcije. Komisija pregleduje vicinalno progo Varaždin - Vinica in skuša dognati, ali bi kazalo ponovno otvoriti promet na tej progi. Meročajni krogi se namreč bavijo z idejo, da bi se sedanja proga podaljšala od Vinice do Ptuja in tir razširil na normalno širino, da bi tako Hrvatska dobila svojo tretjo železniško zvezo s Slovenijo. Obenem bi ta zveza povečala rentabilnost proge Varaždin - Vinica. — Varaždin bi v takem primeru postal važno železniško središče.

Noblovo nagrado za mir je prejel letos Robert Cecil viscount of Chelwood v iznosu 158.463 švedskih kron. Prejel je že leta 1924 Woodrow Wilsonovo nagrado za mir v iznosu 5000 funtov sterlingov.

Novice z Murskega polja

Nov grob. V Veržetu je umrl g. Ivan Panič, odbornik Kola jahačev v Ljutomeru. Naj mu bo lahka zemlja!

V Radgoni je premeščena iz Reke učiteljica Kocuvan Ida, učitelj Kržišnik Avgust iz Apač v Brežice, učiteljica Čede Amalija iz Pristave v Ljutomer.

Razno

STRIŽENJE 3
britje Din 2 v Mlinski 8.
6310

Pouk

NEMŠČINA, ITALJANŠČINA
po hitri, lahki metodi. Začetni pouk, slovnica, razgovor.
Krekova 16, pritrilje, desno.
6749

Stanovanje

STANOVANJE
oddam takoj. Studenci Jur-
čičeva 17. 6752

SOBO IN KUHINJO
oddam za Din 160.—, Pobrež-
je, Nasipna 27. 6751

SOBO IN KUHINJO
mirni stranki, blizu cerkve.
Pobrežka c. 21. 6753

Službo dobi

Sprejem
KROJAŠKEGA POMOČNIKA
Koroška c. 18. 6750

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

Skrivnosti

74

»In kdo je to?«
»Pravijo, da je bila na plesu francoske mornarice lepa deklica, s katero se je dalj časa zabaval mlad gospod, ki ga vi poznate.«

»Kdo je ta človek? Koga mislite?« je vprašal nestrpnost Everard.

»Imenuje se Leon Gotije.«

»Torej govorite o Armandi Lauson?«

»Prav o njej.«

»Toda kaj ima ona opraviti z gospo Kuran?«

»Stvar je zelo preprosta, dragi prijatelj, kajti Armanda ni hči gospoda Lausona.«

»Ali je to mogoče?«

»O tem sem se nocoj popolnoma zanesljivo prepričal.«

»In mislite, da je Armanda hči gospe Kuran?«

»To je gotovo.«

»Toda kako si razlagate?«

»Tako vam vse pojasnim. Gospod Lauson se je seznanil z osebo, kateri je gospa Kuran izročila svojo hčer v vzgojo. Ko se je natančneje poučil o premoženjskih razmerah te deklice, je kmalu spoznal, da bi se tukaj napravil lep dobiček. Šel je večkrat v London, se sha-

jal z gospo Kuran in ji živo slikal nevarnosti, ki prete deklici s strani njenih sorodnikov. Pozneje se je oženil z Armandino vzgojiteljico in dosegel, da je gospa Kuran privolila, da je ostala Armanda do svoje polnoletnosti pri njem.«

»Ako je taka zadeva, bo on zahteval dedščino?«

»Najbrže.«

»To je treba preprečiti.«

»Tembolj, ker ako se nama načrt posreči, bova zaslužila, gospod Morton, kakor sem že preje dejal, dva milijona.«

»Toda kje ste izvedeli vse te skrivnosti?«

»V Lausonovi hiši je živela kot gospodinja stara gospa, ki je vse to vedela; in nocoj sem slišal njeno izpoved, da je Armanda hči gospe Kuran.«

»Kako se mislite sedaj lotiti dela?« je vprašal Everard.

»Davi sem v bližini Tulona najel prazno hišo zelo na samem, daleč od vseh cest.«

»Kaj bi z njo?«

»Mislimo si, da pride gospodična Armanda v to samoto; naslednjega dne bo hči gospe Kuran izginila in nihče se ne bo spomnil, da bi jo šel tja iskat...«

»Toda to je umor, kar zahtevate od mene!« je vzkliknil Everard.

»Tiho!« ga je prekinil gospod Balkam.

»Ko bo stvar končana, nas bo čakal voz in preden prične stvar preiskovati,

bomo že preko italijanske meje, ki nam je k sreči pred nosom.«

»Vse to je res... toda načrt je drzen in nas spravi morda na vislice.«

»Ah, kdor ničesar ne tvega, za srečo ne sega!« je odgovoril Balkam. »Povejte mi naravnost: ali sprejmete moj predlog ali ne?«

»Moral bi še malo premisliti.«

»Dobro, torej premislite. Čez eno uro pridem k vam, da izvem za vaš odgovor. Nikar seveda ne pozabite, da lahko zasluživa pri tem podjetju vsak en milijon frankov.«

»Milijon! Milijon!« je mrmral Everard, ko je odhajal gospod Balkam.

Ta beseda ga je popolnoma omrežila. Sicer je sklenil, da se poslovi od zločinskega življenja, ki ga je privedlo prav do stopnic smrtnega odra, in da se ne udeleži nobenega kaznivega dejanja, toda sedaj, ko je bilo treba izvršiti sklep, mu je neprestano zvenela v ušesih vabljiva beseda: Milijon!

In tako se je Everard še enkrat odločil za zločin.

XIX. Pomoč.

Leon je, kakor smo omenili, planil k možem, ki so nosili mrtvo Armandino truplo.

»Prokleti morilci!« je vzkliknil nesrečni mladenič. »To dejanje vam poplačam!«

»Tem slabše zanj,« je dejal Everard.

Gospodarske beležke

Cene živine, masti in slanin na tujih trgih. Po poročilu Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je prišlo dne 15. t. m. na praški trg 1471 prašičev iz Jugoslavije. Cene so se gibale med 6 in 7.20 Kč za kg žive teže. Romunski in madžarski prašiči so dosegli ceno od 6.40 do 7.40 Kč. — Na dunajskem živinskem trgu dne 16. t. m. so bili volji po 0.90 do 1.60 šilinga za kg žive teže. Biki so bili po 0.88 do 1.17, krave po 0.80 do 1.20, mršava goveja živina pa po 0.70 do 0.83 šilinga. Trg je bil slab ter so cene volov padle za 2—3 groše, krav pa za 1—2 groša pri kg. Cene prašičev na dunajskem trgu pa so bile naslednje: mangalice po 1.52—1.56, kmečki 1.50—1.61, stari 1.43—1.47, banatski 1.52—1.56, srbski 1.50—1.54 šilinga za kg žive teže. Cene so v primeri s prejšnjim tednom padle za 3 do 4 groše za kg. — V Nemčiji je dovoljen izvoz 30.000 kg svinjske masti in 34.000 kg nasoljene slanin. Slednja se prodaja po din 14.25 franko naša meja.

Mednarodna lovška razstava v Berlinu 1937 je predmet pozornosti in dnevnih razgovorov. Ta pomembna razstava je tudi v središču obravnavani št. 4834 značilne poučne revije »Illustrirte Zeitung Leipzig«, ki jo krasita dva krasna celostranska barona odtiska z lovskimi motivi. Vrhovni lovski mojster Scherping piše izčrpno o tej razstavi, Bonin-Ponitz obravnava probleme nemškega gozda. Tudi nemški umetnosti na lovski razstavi je posvečena posebna stran prelepih slik. Razen tega vsebuje omenjeni zvezek tudi druga aktualna obravnavanja in slike. Iz serije zadnjih števil omenjene revije navajamo še sledeče: št. 4835 je posvečena staroslavni hanzovskemu mestu Hamburg; št. 4832 vsebuje zanimive slike in članke o turški vojski. Glavni informativni članek je napisal znani turški general Nikolai paša. št. 4826 obravnava borbe na Daljnem vzhodu v slikah ter instruktivnih prišpevkih. V ospredju zvezka št. 4825 je Anglija z vsemi svojimi tradicijami ter življenjem v sedanosti in preteklosti. Tudi ostali zvezki se odlikujejo po obilici slikovitih prispevkov, poučnih razprav in krasnih slik, ki so prvovrstno prirejene in ki očitujejo glede izbire profinjen okus.